

РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341.1/8

КОНСУЛЬТАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ТРИБУНАЛУ З МОРЬСЬКОГО ПРАВА

ADVISORY JURISDICTION OF INTERNATIONAL TRIBUNAL ON THE LAW OF THE SEA

Бойко І.С.,

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри морського права*

Національного університету «Одеська морська академія»

Консультативні висновки Міжнародного трибуналу з морського права можна класифікувати на види:

- 1) консультативні висновки, які надаються Камерою зі спорів щодо морського дна;
- 2) консультативні висновки, що надаються Трибуналом.

Консультативний висновок Трибуналу від 2 квітня 2015 року містить роз'яснення щодо прав та обов'язків держав-членів Субрегіональної комісії з рибальства в їх виключних економічних зонах відповідно до Конвенції ООН із морського права 1982 року й Конвенції про визначення мінімальних умов для доступу й експлуатації морських ресурсів у межах морських просторів під юрисдикцією держав-членів Субрегіональної комісії з рибальства 2012 року.

З'ясовано, що Трибунал доповнив зміст зобов'язання «з належної обачності», зазначаючи, що держава прапора зобов'язана приймати необхідні заходи, примусові тощо, для забезпечення дотримання суднами, які плавають під її прапором, законів і положень, прийнятих державами щодо морських живих ресурсів в їх виключних економічних зонах із метою збереження та раціонального використання цих ресурсів. Також держава зобов'язана застосовувати необхідні адміністративні заходи, якщо встановлено порушення обов'язку держави прапора щодо захисту й збереження морського середовища й морських живих ресурсів.

Доведено, що консультативні висновки формують судову прецедентну практику Міжнародного трибуналу морського права так само, як і судові рішення Трибуналу. Оскільки ані Конвенція 1982 року, ані Конвенція 2012 року не надають вказівок щодо питання відповідальності держави прапора за незаконну, непідзвітну й нерегульовану риболовецьку діяльність, яка здійснюється суднами під її прапором, водночас така держава є членом міжнародної організації, яка своєю чергою є стороною міжнародного договору щодо рибальства, то Трибунал сформулював правову позицію, яка долає прогалини в міжнародному праві. Зокрема, Трибуналом встановлено, що тільки міжнародна організація може нести відповідальність за будь-яке порушення своїх зобов'язань, але не її держава-член.

Трибуналом зазначено, що держави, які здійснюють у виключних економічних зонах промисел загальних запасів, які зустрічаються у виключних економічних зонах інших держав-членів, повинні консультуватись один з одним, розробляючи господарські заходи щодо цих загальних запасів для координації, забезпечення їхнього збереження та збільшення.

Ключові слова: консультативні висновки Міжнародного трибуналу з морського права, Субрегіональна комісія з рибальства, незаконна, непідзвітна й нерегульована рибальська діяльність (ННН-рибальство), виключна економічна зона, зобов'язання «з належної обачності».

The advisory opinions of the International Tribunal for the Law of the Sea can be classified into the following types:

- 1) advisory opinions are given by the Seabed Disputes Chamber under the United Nations Convention on the Law of the Sea;
- 2) advisory opinions are given by the Tribunal on the basis of other international agreements.

The Tribunal's advisory opinion of 2 April 2015 clarifies the rights and obligations of the member states of the Sub-regional Fisheries Commission in their exclusive economic zones under the 1982 UN Convention on the Law of the Sea and the Convention on the Determination of the Minimal Conditions for Access and Exploitation of Marine Resources within the Maritime Areas under Jurisdiction of the Member States of the Sub-Regional Fisheries Commission (CRFC).

It was found that the Tribunal supplemented the content of the obligation "of due diligence", noting that the flag State is obliged to take necessary measures, including those of enforcement, to ensure compliance by with vessels sailing under its flag, laws and regulations adopted by states regarding marine living resources in their exclusive economic zones in order to conserve and management of living resources, the state is also obliged to take the necessary administrative measures if a violation of the flag state's obligation to protect and preserve the marine environment and marine living resources.

The advisory opinions have been shown to form the case law of the International Tribunal for the Law of the Sea in the same way as the judgments of the Tribunal. As neither the 1982 Convention nor the 2012 Convention provide guidance on the responsibility of the flag State for illegal, unreported and unregulated fishing activities carried out by vessels flying its flag, such State is a member of an international organization which, in turn, is the party of the international treaty on fisheries, the Tribunal has formulated the legal position that bridges the gaps in international law. In particular, the Tribunal has established that only an international organization can be held liable for any breach of its obligations, and not its member state.

The tribunal found that states fishing in exclusive economic zones of shared stocks found in the exclusive economic zones of other member states should consult with each other when developing economic measures for those stocks to coordinate, ensure conservation and increase.

Key words: advisory opinion of International Tribunal on the Law of the Sea, the Sub-Regional Fisheries Commission, illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing activities, exclusive economic zone, obligations "of due diligence".

Постановка проблеми. Консультативні висновки, які надаються Міжнародним трибуналом з морського права (далі – МТМП), відповідно до положень Конвенції ООН з морського права 1982 р. (далі – Конвенція 1982 р.), Статуту МТМП (Додаток VI до Конвенції 1982 р.) і Регламенту Трибуналу, можна класифікувати на два види:

- 1) консультативні висновки, які надаються Камерою зі спорів щодо морського дна;
- 2) консультативні висновки, що надаються Трибуналом.

Відповідно до пункту 10 статті 159 Конвенції 1982 р., Асамблея чи Рада Міжнародного органу з морського дна мають право звертатися до Камери зі спорів щодо морського дна із запитом з правових питань, які виникають під час виконання ними функціональних завдань [1]. Статті 20, 21, 40 Статуту, 130 – 137 Регламенту Трибуналу закріплюють порядок надання консультативного висновку із запитом до Камери. Статті 21 Статуту, 138 Регламенту Трибуналу закріплюють порядок подання запиту до Три-

буналу для отримання консультативного висновку, якщо міжнародний договір, який має відношення до цілей Конвенції 1982 р., спеціально передбачає такий запит, причому, відповідно до пункту 2 статті 138 Регламенту, будь-який орган чи суб'єкт, уповноважений таким договором, має право звертатись із запитом щодо надання консультативного висновку з питання правового характеру, яке стосується тлумачення чи застосування цього договору [2].

Стан опрацювання питання. Станом на 15 червня 2020 р. Міжнародний трибунал з морського права надав два консультативних висновки: перше стосувалося питань із розробки морського дна; друге – питань щодо прав та обов'язків держав прапора й прибережних держав із рибальства у виключній економічній зоні. Фахівці приділили належну увагу змісту консультативного висновку, наданому Камерою зі спорів щодо морського дна від 1 лютого 2011 р. Зокрема, Д. Фрістоун [3], А.Х. Абашидзе [4], Д.Р. Абгарян [5], О.В. Краснікова [6], О.М. Сонцев [4], М.Д. Сюняєва [4] науково тлумачили перший в історії Трибуналу консультативний висновок щодо відповідальності й зобов'язань держав, які поручаються за фізичних та юридичних осіб щодо їх діяльності в Районі. Відповідно до висновку, в держав-поручителів виникають два види зобов'язань згідно з Конвенцією 1982 р. і документів, що до неї відносяться:

- 1) зобов'язання гарантувати відповідність дій підрядників, за яких вони поручилися, умовам договору;
- 2) власні прями зобов'язання держави-поручителя повинні виконувати незалежно від обов'язку гарантувати певну поведінку зі сторони підрядників, за яких вони поручаються.

Цей висновок робить певний внесок у прогресивний розвиток морського права, встановивши високі стандарти зобов'язання «з належної обачності», які мають виключити появу так званих «зручних держав-поручителів» [4]. Консультативний висновок, вважають дослідники, також доповнює тлумачення концепції «загальний спадок людства», оскільки ця концепція характеризує не тільки Район як дно морів і океанів, їхні надра за межами національної юрисдикції, але й космічний простір [3].

Мета статті – проаналізувати зміст консультативного висновку, наданий на запит Субрегіональної комісії з рибальства (SRFC) [7]. Гіпотетично припускаємо, що консультативні висновки формують судову прецедентну практику Міжнародного трибуналу морського права так само, як і судові рішення Трибуналу [8].

Виклад основного матеріалу. Конференція міністрів Субрегіональної комісії з рибальства (далі – Комісія), яка відбулась 27–28 березня 2013 р., посилаючись на положення статті 33 Конвенції про визначення мінімальних умов для доступу й експлуатації морських ресурсів у межах морських просторів під юрисдикцією держав-членів Комісії (далі – Конвенція 2012 р.) [9] і відповідно до статті 138 Регламенту МТМП, уповноважила Постійного секретаря Комісії звернутись до Трибуналу із запитом про надання консультативного висновку [7, paras. 1, 3]. Питання запити:

- 1) які є зобов'язання держави прапора, якщо незаконна, непідзвітна й нерегульована рибальська діяльність (далі – ННН-рибальство) здійснюється в межах виключної економічної зони третіх держав?;
- 2) чи є держава прапора відповідальною за ННН-рибальство, яке здійснюється суднами, які плавають під його прапором?;
- 3) якщо судну видається рибальська ліцензія в межах міжнародної угоди з державою прапора чи міжнародною установою, чи зобов'язана така держава або установа нести відповідальність за порушення рибальського законодавства прибережної держави таким судном?;
- 4) які є права й обов'язки прибережної держави щодо забезпечення дбайливого використання спільних запасів

й запасів, що становлять спільний інтерес, зокрема дрібних пелагічних видів і тунця? [7, para. 2].

Міжнародний трибунал із морського права як міжнародний судовий орган повинен дотримуватись положень власного Статуту й правил (Регламенту) щодо виконання процесуальних норм судочинства, зокрема, це норми, які закріплюють права й обов'язки сторін Конвенції 1982 р., Конвенції 2012 р., і питання щодо наявності консультативної юрисдикції Трибуналу стосовно запити, який на підставі статті 21 Статуту Трибуналу й статті 138 Регламенту був наданий 27 березня 2013 року Постійним секретарем Комісії, уповноваженим Конференцією міністрів Комісії подати цей запит [7, para. 3]. Відповідно до положень статті 133 Регламенту, Трибунал запросив держави-учасниці Конвенції 1982 р., Комісію та міжурядові організації подати письмові заяви із цих питань і встановив, що до 29 листопада 2013 року заяви можуть бути подані до Трибуналу [7, paras. 8–11]. Письмові заяви надали двадцять дві держави-учасниці Конвенції 1982 р.: Саудівська Аравія, Німеччина, Нова Зеландія, Китай, Сомалі, Ірландія, Федеративні штати Мікронезії, Австралія, Японія, Португалія, Чилі, Аргентина, Великобританія, Таїланд, Нідерланди, Європейський Союз, Куба, Франція, Іспанія, Чорногорія, Швейцарія та Шрі-Ланка. Також заяви поступили від Субрегіональної комісії з рибальства, Агентства Форуму рибного господарства, Міжнародного союзу охорони природи й природних ресурсів, Карибського регіонального механізму рибного господарства, Організації Об'єднаних Націй, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН і Центральноамериканської організації рибальства й аквакультури [7, para. 17].

Визначення наявності консультативної юрисдикції щодо запити Комісії потребувало довести, що Конвенція 2012 р. пов'язана із цілями Конвенції 1982 р., тому Трибунал зазначив, що Конвенція 2012 р. – це міжнародна угода, підписана державами-членами Комісії (Гамбія, Гвінея, Гвінея-Бісау, Кабо-Верде, Мавританія, Сенегал, Сьєрра-Леоне), яка створена для регулювання питань рибного промислу й забезпечення балансу інтересів у процесі господарської діяльності в морському просторі держав-учасниць Конвенції «на користь нинішніх і майбутніх поколінь» [7, para. 63]. Також Трибунал встановив, що питання, які були сформульовані в запиті, є юридичними за своєю суттю, тому відповіді на них мають бути надані в результаті інтерпретування відповідних положень Конвенції 1982 р., Конвенції 2012 р. та інших положень міжнародного права [7, para. 65]. Отже, Трибунал вирішив, що має консультативну юрисдикцію щодо запити Комісії, вказуючи, що обмеженість цієї юрисдикції пов'язана зі змістом питань, тобто Трибунал має право надати висновок щодо прав та обов'язків держав-членів Комісії та третіх держав у виключних економічних зонах цих держав [7, para. 69].

Трибуналом зазначається, що поняття «держава прапора» в першому питанні стосується держави, яка не є членом Комісії, оскільки Конвенцією 2012 р. регулюються питання, пов'язані з доступом до рибних ресурсів у виключній економічній зоні держав-членів Комісії рибальських суден держав, які не є членами Комісії [7, para. 88]. Відповідь на перше запитання була надана з урахуванням сформульованих правових позицій у справі щодо нафтового танкера «Virginia G», який плаває під прапором Панамі. Рішення щодо спору між Панамою та Гвінеєю-Бісау було прийнято 14 квітня 2014 р., зокрема Трибуналом встановлено, що перелік питань пункту 4 статті 62 Конвенції 1982 р. охоплює декілька заходів, які можуть бути вжиті прибережними державами. Ці заходи можуть розглядатися як управління. Трибунал зазначав, що формулювання пункту 4 статті 62 Конвенції вказує на те, що цей перелік не вичерпний [10, paras. 212, 213]. Також Трибунал посилається на роз'яснення, надані Камерою зі спорів щодо

морського дна стосовно значення виразу «відповідальність за забезпечення» та взаємозв'язок між поняттями зобов'язання «з належної обачності» й зобов'язаннями «поведінки» [11, para. 108], й рішення Міжнародного суду ООН у справі щодо целюлозних заводів на річці Уругвай [12, para. 187]. Водночас зміст зобов'язання «з належної обачності» Камера зі спорів щодо морського дна запозичила з рішення Міжнародного суду ООН: «це зобов'язання, яке тягне за собою не лише прийняття відповідних правил і заходів, але й певний рівень пильності щодо їхнього виконання та здійснення адміністративного контролю, застосовного до державних і приватних операторів, наприклад, моніторинг діяльності, яку здійснюють такі оператори, для захисту прав іншої сторони» [12, para. 197]. Отже, держава прапора зобов'язана приймати необхідні заходи, примусові тощо, для забезпечення дотримання суднами, які плавають під його прапором, законів і положень, прийнятих державами-членами Комісії щодо морських живих ресурсів в їхніх виключних економічних зонах із метою збереження та раціонального використання цих ресурсів. Відповідно до положень Конвенції 1982 р., держава прапора зобов'язана приймати необхідні заходи забезпечення того, щоб судна, які плавають під його прапором, не займалися незаконною, непідзвітною та нерегульованою рибальською діяльністю у виключних економічних зонах держав-членів Комісії. Держава прапора, згідно зі статтею 94 Конвенції 1982 р., зобов'язана застосовувати необхідні адміністративні заходи для запобігання рибальськими суднами під його прапором діяльності, яка порушує обов'язок держави прапора щодо захисту й збереження морського середовища й морських живих ресурсів, які є невіддільною частиною морського середовища. Зазначені зобов'язання є зобов'язаннями з прояву «належної обачності», вважає Трибунал [7, para. 138].

Держава прапора й держави-члени Комісії зобов'язані співпрацювати в справах, пов'язаних з ННН-рибальством у виключній економічній зоні певної держави-члена Комісії. Держава прапора також зобов'язана провести розслідування із цього питання та в належних випадках прийняти будь-які необхідні заходи для виправлення становища, а також проінформувати відповідну державу про ці заходи [7, para. 140].

Формулюючи відповідь на друге питання, Трибунал зазначив, що ані Конвенція 1982 р., ані Конвенція 2012 р. не надають вказівок щодо питання відповідальності держави прапора за незаконну, непідзвітну й нерегульовану риболовецьку діяльність, яка здійснюється суднами під її прапором [7, para. 142]. Відповідальність держави прапора не виникає через недотримання суднами, які плавають під його прапором, законів і положень держав-членів Комісії щодо ННН-рибальства в їхніх виключних економічних зонах, оскільки порушення таких законів і положень суднами не може бути як таке присвоєно державі прапора. Відповідальність держави прапора виникає, якщо ця держава не виконує своїх зобов'язань із прояву «належної обачності» щодо ННН-рибальства, яке здійснюється суднами, які плавають під його прапором у виключних економічних зонах держав-членів Комісії. Водночас держава прапора не несе відповідальність, якщо вона вжила всіх необхідних і належних заходів у порядку виконання своїх зобов'язань із прояву «належної обачності» для забезпечення того, щоб судна, які плавають під її прапором, не займалися ННН-рибальством у виняткових економічних зонах держав-членів Комісії [7, para. 146]. Крім того, Трибунал наполягає, що частота ННН-діяльності суден у виключних економічних зонах держав-членів Комісії не має відношення до питання про те, чи відбувається порушення державою зобов'язань із «належної перевірки» з боку держави прапора [7, para. 150].

Стосовно третього питання Трибунал вважає, що це питання має відношення тільки до тих міжнародних

організацій, про які йдеться в статтях 305 (пункт 1 (f)), 306 Конвенції 1982 р. і додатку IX до неї, тобто яким держави-члени Комісії та учасниці Конвенції передали повноваження щодо певних питань, зокрема рибальства. Трибунал встановив, що станом на дату прийняття висновку такою організацією є Європейський Союз, якому держави-члени Комісії, які є учасницями Конвенції 1982 р., надали повноваження щодо збереження морських рибних ресурсів і розпорядження ними.

Трибунал вказує, що у випадках, коли міжнародна організація в межах своєї компетенції щодо рибальства укладає договір із державою-членом Комісії про дозвіл на вилов риби суднами, які плавають під прапором держави-члена Комісії, у виключній економічній зоні такої держави, то зобов'язання держави прапора стають зобов'язаннями цієї міжнародної організації. Тобто саме така міжнародна організація як сторона договору повинна забезпечити дотримання суднами, які плавають під прапором держави-члена, законів і положень держави-члена Комісії, а також заборонити ННН-рибальство у виключній економічній зоні цієї держави. Отже, тільки міжнародна організація може нести відповідальність за будь-яке порушення своїх зобов'язань, але не її держава-член. Якщо міжнародна організація не виконує своїх зобов'язань із прояву «належної обачності», то держави-члени Комісії можуть притягнути міжнародну організацію до відповідальності за порушення їхніх законів і положень щодо рибальства судном, яке плаває під прапором держави-члена цієї організації та здійснює рибний промисел у виняткових економічних зонах держав-членів Комісії відповідно до договору між організацією та державами-членами. Мало того, згідно з пунктом 2 статті 6 додатку IX до Конвенції 1982 р., держави-члени Комісії, які є учасницями Конвенції, можуть звернутися із запитом щодо надання інформації про те, хто несе відповідальність щодо будь-якого конкретного питання. Міжнародна організація чи відповідні держави-члени зобов'язані надати таку інформацію. Якщо вона не буде надана або її зміст буде мати суперечливий характер, то міжнародна організація та відповідні держави-члени повинні відповідати солідарно [7, para. 168]. Трибунал вважає, що питання відповідальності стосовно суден, які перебувають у власності чи експлуатуванні громадянина держави-члена міжнародної організації та які перебувають під прапором держави, яка не є членом цієї міжнародної організації, є поза межами третього питання [7, para. 165].

Трибунал надав відповідь на четверте питання в результаті інтерпретації змісту статей 61, 62, 63, 73, 192, 193 Конвенції 1982 р., які стосуються загальних прав та обов'язків прибережної держави щодо забезпечення збереження та управління живими ресурсами в її виключній економічній зоні. Трибунал вважає, що держави-члени Комісії мають право самостійно або через відповідні субрегіональні чи регіональні організації узгоджувати з іншими державами-членами Комісії, в чій виключних економічних зонах є дрібні пелагічні види й тунець, заходи, необхідні для координації та забезпечення збереження та збільшення таких видів та їхніх запасів. Держави-члени Комісії зобов'язані забезпечити раціональне управління загальними запасами, які є в їхніх виключних економічних зонах, зокрема:

1) зобов'язання співпрацювати з компетентними міжнародними організаціями для забезпечення належних заходів зі збереження та управління стану загальних запасів у виключній економічній зоні (пункт 2 статті 61 Конвенції 1982 р.);

2) зобов'язання узгоджувати заходи, необхідні для координації та забезпечення збереження та збільшення запасів видів, які є у виключних економічних зонах двох або більше держав-членів Комісії (пункт 1 статті 63 Конвенції 1982 р.);

3) зобов'язання співпрацювати самостійно або через Комісію для забезпечення збереження видів тунця та сприяння їхньому оптимальному використанню у своїх виключних економічних зонах (пункт 1 статті 64 Конвенції 1982 р.).

Заходи, що вживаються для виконання такого зобов'язання, повинні бути узгоджені і порівнянні із заходами, прийнятими відповідною регіональною організацією, а саме Міжнародною комісією зі збереження атлантичних тунців, як у межах, так і за межами виключних економічних зон держав-членів Комісії. Трибунал зазначив, що зобов'язання, які передбачені пунктом 1 статті 63 і пунктом 1 статті 64 Конвенції 1982 р., є зобов'язаннями з прояву «належної обачності», які вимагають від держав консультуватись одна з одною в дусі доброї волі (відповідно до статті 300 Конвенції 1982 р.) [7, paras. 190, 197, 198, 200, 210]. Консультування повинні бути значущими, тобто зацікавлені держави мають докласти зусиль до прийняття ефективних заходів, необхідних для координації та забезпечення збереження та збільшення загальних запасів. Для збереження та освоєння загальних запасів у виключній економічній зоні держави-члена Комісії ця держава повинна приймати ефективні заходи, спрямованих на недопущення небезпечної експлуатації таких запасів, яка загрожує непоправним використанням та суперечить інтересам сусідніх держав-членів [7, para. 211]. Трибунал зосередив увагу на важливому факті: задля забезпечення ефективності рибоохоронні й рибогосподарські заходи повинні охоплювати всю групу того чи іншого виду запасів по всьому району їхнього існування та маршрутах їхньої міграції. Рибні запаси, зокрема запаси невеликих пелагічних видів і тунця, зустрічаються у виключних економічних зонах як держав-членів Комісії, так і деяких держав басейну Атлантичного океану [7, para. 218]. Водночас Трибуналом було зазначено, що певна обмеженість юрисдикції щодо запиту на надання консультативного висновку зумовила акцентування на загальних запасах у виключних економічних зонах держав-членів Комісії. Отже, держави-члени Комісії, які здійснюють у виключних економічних зонах промисел загальних запасів, які зустрічаються у виключних економічних зонах інших держав-членів, повинні консультуватись один з одним, розробляючи господарські заходи щодо цих загальних запасів для координації та забезпечення їхнього збереження та збільшення. Такі господарські заходи також необхідні щодо промислу загальних запасів суднами, які плавають під прапором держав, які не є членами Комісії.

Висновки. Консультативний висновок Міжнародного трибуналу з морського права від 2 квітня 2015 р. містить роз'яснення щодо прав та обов'язків держав-членів Субрегіональної комісії з рибальства у їхніх виключних

економічних зонах відповідно до Конвенції ООН з морського права 1982 р. і Конвенції про визначення мінімальних умов для доступу й експлуатації морських ресурсів у межах морських просторів під юрисдикцією держав-членів Субрегіональної комісії з рибальства 2012 р. Зокрема, держава прапора зобов'язана приймати всі необхідні заходи, примусові тощо, для забезпечення дотримання суднами, які плавають під її прапором, законів і положень, прийнятих державами-членами Комісії щодо морських живих ресурсів в їхніх виключних економічних зонах із метою збереження та раціонального використання цих ресурсів; держава прапора зобов'язана застосовувати необхідних адміністративних заходів, якщо встановлено порушення обов'язку держави прапора щодо захисту й збереження морського середовища й морських живих ресурсів. Такі зобов'язання слід вважати зобов'язаннями з прояву «належної обачності».

Оскільки ані Конвенція 1982 р., ані Конвенція 2012 р. не надають вказівок щодо питання відповідальності держави прапора за незаконну, непідзвітну й нерегульовану риболовецьку діяльність, яка здійснюється суднами під її прапором, то Трибунал запропонував правову позицію, яка долає прогалину в міжнародному праві. Тобто Трибуналом встановлено, що відповідальність держави прапора виникає, якщо ця держава не виконує своїх зобов'язань із прояву «належної обачності» щодо ННН-рибальства, яке здійснюється суднами, які плавають під його прапором у виключних економічних зонах держав-членів Комісії. Водночас держава прапора не несе відповідальність, якщо вона вжила всіх необхідних і належних заходів у порядку виконання своїх зобов'язань із прояву «належної обачності» для забезпечення того, щоб судна, які плавають під її прапором, не займалися ННН-рибальством у виняткових економічних зонах держав-членів Комісії, а також якщо така держава є членом міжнародної організації, яка, своєю чергою, є стороною міжнародного договору щодо рибальства, то тільки міжнародна організація може нести відповідальність за будь-яке порушення своїх зобов'язань, але не її держава-член. Тому, якщо міжнародна організація не виконує зобов'язань із «належної обачності», держави-члени Комісії можуть притягнути міжнародну організацію до відповідальності за порушення їхніх законів і правил у галузі рибальства судном, яке плаває під прапором держави-члена цієї організації та здійснює протиправний промисел у виключних економічних зонах держав-членів Комісії. Держави-члени Комісії, які здійснюють у виключних економічних зонах промисел загальних запасів, які зустрічаються у виключних економічних зонах інших держав-членів, повинні консультуватись один з одним, розробляючи господарські заходи щодо цих загальних запасів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенция Организации Объединенных Наций по морскому праву : подписана 10 декабря 1982 г., вступила в силу 16 ноября 1994 г. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057#Text.
2. Rules of the Tribunal (ITLOS/8) : adopted on November 28, 1997, amended on March 15, 2001, September 21, 2001, March 17, 2009, September 25, 2018. URL: https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/basic_texts/Itlos_8_E_25.09.18.pdf.
3. Freestone D. Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and Entities With Respect To Activities in the Area. *The American Journal of International Law*. 2011. Vol. 105. № 4. P. 755–760. URL: <https://www.jstor.org/stable/10.5305/amerjintlaw.105.4.0755>.
4. Абашидзе А.Х., Солнцев А.М., Сюняева М.Д. Консультативное заключение Международного трибунала по морскому праву об ответственности государства за деятельность на морском дне за пределами национальной юрисдикции. *Государство и право*. 2012. № 7. С. 72–81.
5. Абарян Д.Р. Практика Международного трибунала по морскому праву : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Москва, 2015. 18 с.
6. Краснікова О.В. Конвенційний правовий режим діяльності на морському дні за межами національної юрисдикції. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 4. С. 315–318.
7. ITLOS. Request for an advisory opinion submitted by the Sub-Regional Fisheries Commission (SRFC). Advisory opinion of 2 April 2015. URL: https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no.21/advisory_opinion_published/2015_21-advop-E.pdf.
8. Boyko Inna. Case Law of the International Tribunal For the Law of the Sea. *Lex portus*. 2019. № 2 (16). Pp. 27–40. URL: <https://doi.org/10.26886/2524-101X.2.2019.2>; Бойко І.С. Прецедентна практика органів міжнародного правосуддя. *Recht der Osteuropäischen Staaten (ReOS)*. 2019. № 1. С. 14–18; Бойко І.С. Правотворча функція органів міжнародного правосуддя (на прикладі прецедентної практики Міжнародного трибуналу з морського права). *Публічне право України: пошук оптимальних моделей правового регулювання* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 9–10 листопада 2018 року / ред. кол. І.С. Гриценко, Р.С. Мельник та ін. Київ : Видав. дім «Гельветика», 2018. С. 16–19.

9. Convention on the Determination of the Minimal Conditions for Access and Exploitation of Marine Resources within the Maritime Areas under Jurisdiction of the Member States of the Sub-Regional Fisheries Commission (CRFC). Done in Dakar on 08 June 2012. URL: https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no.21/Convention_CMA_ENG.pdf.

10. ITLOS. M/V "Virginia G" (Panama/Guinea-Bissau). Judgment of 14 April 2014. URL: https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no.19/judgment_published/C19_judgment_140414.pdf.

11. ITLOS. Responsibilities and obligations of States sponsoring persons and entities with respect to activities in the Area (Request for Advisory Opinion submitted to the Seabed Disputes Chamber) Advisory Opinion of 1 February 2011. URL: https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/cases/case_no_17/17_adv_op_010211_en.pdf.

12. ICJ. Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay). Judgment of 20 April 2010. URL: <https://www.icj-cij.org/files/case-related/135/135-20100420-JUD-01-00-EN.pdf>.